

Министерство на вътрешните работи
Областна дирекция на МВР - Варна

Възможни рискове при въвеждане на еврото

ЛЕВ → €

При обмяна на банкноти извън банкови офиси или пощенски клонове (за местата в които няма банки):

1. Получаване на фалшиви банкноти

- a. Степен на риск - **ВИСОК**
- b. Рисков профил – възрастни хора, граждани, които не са боравили до този момент с евро
- c. Сценарии:
 - i. По-изгоден курс
 - ii. По-едри/дребни банкноти
 - iii. Не се налага да се чака на опашка
 - iv. Лица, представящи се за служители на финансови компании, които са облечени в офис стил, носят баджове и/или други опознавателни знаци и др.
 - 1. Стоят в близост до банкови/пощенски офиси
 - 2. Посещават гражданите по домове или на публични места (пенсионерски клубове, магазини, паркове и др.)

При обмяна на банкноти извън банкови офиси или пощенски клонове (за местата в които няма банки):

2. Получаване на истински банкноти, но по-малко (известно в миналото като „сандже“)
 - a. Степен на риск - **ВИСОК**
 - b. Рисков профил – възрастни хора, граждани, които не са боравили до този момент с евро, младежи между 18-25г.
 - c. Сценарии:
 - i. По-изгоден курс
 - ii. По-едри/дребни банкноти
 - iii. Не се налага да се чака на опашка
 - iv. Лица, представящи се за служители на финансови компании, които са облечени в офис стил, носят баджове и/или други опознавателни знаци, баджове и др.
 1. Стоят в близост до банкови/пощенски офиси
 2. Посещават гражданите по домове или на публични места (пенсионерски клубове, магазини, паркове и др.)

При обмяна на левове извън банкови офиси или пощенски клонове (за местата в които няма банки):

3. Извършване на кражба/грабеж на обменените пари от чанта, автомобил, дом, офис, търговски обект.

- a. Степен на риск - **среден**
- b. Рисков профил – възрастни хора, самотно живеещи или с отдалечени домове, неукрепени помещения.
- c. Сценарии:
 - i. Отвлечане на внимание
 - ii. Предварително увреждане на автомобилна гума
 - iii. Молба за оказване на помощ
 - iv. Представящи се за търговци, закупчици, брокери на недвижими имоти

Министерство на вътрешните работи
Областна дирекция на МВР - Варна

II

При обмяна на банкноти в банкови/пощенски офиси

Предвид изискването на Закона за въвеждане на еврото - за суми над 30 000 лв., предварителна заявка от 3 работни дни (за суми над 1000 лв. за пощенските клонове), ще има неразбрали граждани, които ще бъдат връщани. Това създава реална предпоставка за посочените по-горе рискове.

ФИШИНГ И СОЦИАЛЕН ИНЖЕНЕРИНГ

1. Получаване мейли, на които е придаден вид, че са от кредитни институции, чрез които се приканват гражданите да попълнят лични данни – имена, ЕГН, номера на документи за самоличност, IBAN, номера на банкови карти, PIN код, валидност, CVC код.
 - a. Степен на риск - **ВИСОК**
 - b. Рисков профил –граждани в активна възраст, които са свикнали да работят в дигитална среда, служители на търговски дружества, бюджетни организации, учебни заведения, читалища и др.
 - c. Сценарии:
 - i. Необходимост от верификация на нова банкова сметка в евро
 - ii. Запознаване и приемане на нови общи правила по договори за кредити, банкови касети, сметки, депозити
 - iii. Нов личен банков асистент

ФИШИНГ И СОЦИАЛЕН ИНЖЕНЕРИНГ

2. Получаване мейли, на които е придаден вид, че са от правоприлагащи органи – полиция, ГДБОП, Interpol, Europol, дирекция „Киберпрестъпления“ и др., чрез които се приканва гражданите да попълнят лични данни – имена, ЕГН, номера на документи за самоличност, IBAN, номера на банкови карти, PIN код, валидност, CVC код.
- a. Степен на риск - **ВИСОК**
 - b. Рисков профил –граждани в активна възраст, които са свикнали да работят в дигитална среда, служители на търговски дружества, бюджетни организации, учебни заведения, читалища и др.
 - c. Сценарии:
 - i. Кибератака, която следва да бъде пресечена от правоприлагащите органи, като бъде осигурен незабавен виртуален достъп до компютърната система, сървър, др. ел. устройство (смартфон, таблет)
 - ii. Заплаха за сигурността на авоарите и наличностите по банковите сметки и необходимостта те да бъдат проследени или прехвърлени в служебно открита нова банкова сметка.

ФИШИНГ И СОЦИАЛЕН ИНЖЕНЕРИНГ

3. Стандартна телефонна измама – обаждане от кредитна институция, от която се приканва гражданите да споделят лични данни – имена, ЕГН, номера на документи за самоличност, IBAN, номера на банкови карти, PIN код, валидност, CVC код.
- a. Степен на риск - **ВИСОК**
 - b. Рисков профил – възрастни хора и граждани в активна възраст, служители на търговски дружества, бюджетни организации, учебни заведения, читалища и др.
 - c. Сценарии:
 - ▶ i. Необходимост от верификация на нова банкова сметка в евро
 - ▶ ii. Запознаване и приемане на нови общи правила по договори за кредити, банкови касети, сметки, депозити
 - ▶ iii. Нов личен банков асистент

При разплащане в евро

1. Получаване на фалшиви банкноти

- a. Степен на риск - **ВИСОК**
- b. Рисков профил – възрастни хора, граждани, които не са боравили до този момент с евро
- c. Сценарии:
 - i. Стандартна житейска ситуация – покупка на стоки
 - ii. Уедряване/разваляне на монети и банкноти
 - iii. Връщане на заеми

Действия по предотвратяване и пресичане на престъпленията:

1. Активна, нееднократна разяснителна кампания от страна на местната администрация сред населението.
2. При установяване на съмнителни лица, особено непознати за района, които се представят за служители на кредитни институции, незабавно да бъде съобщено в ОДМВР-Варна.
3. При възможност, в периода на активен обмен, органите на местно самоуправление да създадат условия (чрез присъствие на служители на местната администрация) за недопускане нарушаването на обществения ред.

Действия по предотвратяване и пресичане на престъпленията:

4. Много вероятно гражданите без да подозират ще боравят с неистински парични знаци. В тази връзка, при установяване на банкноти или монети, които пораждат съмнение, че са неистински или преправени, установилият (продавач, касиер, служител) трябва да състави протокол за задържане на банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са неистински или преправени, по образец приложение № 4 към чл. 25, ал. 2 от Наредба № 18. Съгласно същата наредба задържаните банкноти или монети се предават незабавно и не по-късно от 20 работни дни на БНБ за извършване на експертна оценка.

При съмнение, че се извършва престъпление по прокарване в обръщение на неистински парични знаци, се уведомяват органите на МВР НЕЗАБАВНО.

Образец на протокол за задържане

**ПРОТОКОЛ
ЗА ЗАДЪРЖАНЕ НА БАНКНОТИ/МОНЕТИ, КОИТО ПОРАЖДАТ СЪМНЕНИЕ,
ЧЕ СА ФАЛШИВИ**

Днес _____

вие и длъжност: _____

при _____

клин: _____ Адрес гр.: _____

ул./бул. № _____ съ. тел. _____

задръжка: _____ бр. банкноти _____ бр. монети _____

които пораждат съмнение, че са фалшиви:

№	Тип банкноти/монети	Вид валута	Номинал		Серия и номер	Емиси	Одличителни белези
			цифри	думи			

Банкнотите/монетите са установени:

При обслужването на клиент _____

с ЕГН/ЛНЧ _____ д.к./паспорт № _____ изд. на _____

с адрес гр./с. _____ ПК _____ област _____

ул. №/ж.к. _____ б.л. вл. ел. ав.

тел. _____ ел. поща: _____

В пощенска пратка № _____ дата: _____

получена от: банка, клин, клиент _____

В машина модел _____ № _____

Банкнотите/монетите, пораждани съмнение, че са фалшиви, са придобити при следните обстоятелства:

**ЗАДЪРЖАЛ
БАНКНОТИТЕ/МОНЕТИТЕ:** _____ **ПРЕДЯВНИТЕ 1:** _____

Желая да получа екземпляр от протокола за техническа експертиза за истинност, изготвен от БНБ.

В случай че експертизата на БНБ установи, че задържаните банкноти/монети са истински, моля със сумата да се завери следната банкова сметка: _____

ПРЕДЯВНИТЕ 2: _____

Министерство на вътрешните работи
Областна дирекция на МВР - Варна

Как да разпознаем фалшивите евро банкноти?

- ▶ **Какво трябва да направя, ако подозирам, че дадена банкнота е фалшива?**
- ▶ Ако Ви подадат банкнота и след проверка с метода „ПИПНИ, РАЗГЛЕДАЙ и НАКЛОНИ“ прецените, че може да е фалшива, то вероятно е така и не трябва да я приемате. Ако смятате, че вече приета от Вас банкнота е фалшива, трябва незабавно да информирате полицията.
- ▶ Престъпление е използването на банкнота, за която подозирате или знаете, че е фалшива. Фалшивите банкноти нямат никаква стойност и няма да получите обезщетение, ако приемете такава.
- ▶ За да сте напълно сигурни, може да занесете банкнотата в най-близката банка. Всички банки разполагат със специално оборудване за обработка на пари в брой, което различава фалшивите банкноти. Опитайте се да си спомните от кого и къде сте поучили банкнотата. Тази информация е от голямо значение за проследяване на фалшификаторите.

▶ Специализирана информация за работещи с пари в брой

- ▶ Ако всекидневно работите с големи количества пари в брой, е възможно да попаднете на съмнителна банкнота. В идеалния случай Вашият работодател ще е предвидил план за действие в подобна ситуация. Ето някои съвети какво да предприемете, ако не сте сигурни дали някоя банкнота е истинска.
- ▶ Ако не сте сигурни дали банкнотата е истинска, не я приемайте.
- ▶ Помолете любезно клиента за друга банкнота и действайте с презумпцията, че няма вина.
- ▶ Незабавно уведомете за случилото се местната полиция и/или служителя по сигурността.
- ▶ Опитайте се да запомните колкото може повече за клиента.
- ▶ Ако смятате, че по невнимание сте приели фалшива банкнота, не я използвайте по-нататък в обращение, защото това е наказуемо деяние.
- ▶ Предайте банкнотата, за която подозирате, че е фалшива, в местната полиция, местна банка или националната централна банка. Ако банкнотата е истинска, ще си получите парите обратно.

Министерство на вътрешните работи
Областна дирекция на МВР - Варна

Телефон за подаване на сигнал

112

или на Районното управление на МВР

Министерство на вътрешните работи
Областна дирекция на МВР - Варна

ЗАПОМНЕТЕ:

- ▶ **ОБМЕНЯЙТЕ ПАРИ САМО В БАНКА;**
- ▶ **НЕ ДРЪЖТЕ ГОЛЕМИ СУМИ В БРОЙ;**
- ▶ **БЪДЕТЕ БДИТЕЛНИ;**
- ▶ **НЕ ПРЕДОСТАВЯЙТЕ ЛИЧНИ И БАНКОВИ ДАННИ ПО ТЕЛЕФОН ИЛИ ЕЛЕКТРОНЕН ПЪТ;**
- ▶ **АКО ИМАТЕ СЪМНЕНИЯ, ПОСЕТЕТЕ ВАШАТА БАНКА.**

Министерство на вътрешните работи
Областна дирекция на МВР - Варна

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

ИЗПОЛЗВАНИ СА МАТЕРИАЛИ ОТ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦАТА
НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
WWW.ECB.EUROPA.EU